

рівень українства тоді стояв доволі високо. Але ж від тоді минуло по-
верх 20 років; доволі часу для поступу хоть би й у Харкові.

М. П.

Жіноча бібліотека, видає Наталія Кобринська, книжка 3, Наша доля, збірник праць різних авторів, Льв., 1896, ст. 143, 12^о.

Провідниця жіночого руху в Галичині п. Н. Кобринська від довшого часу видає збірники, присвячені сій справі: в р. 1887 вийшов її „Перший вінок“, від р. 1894 почала виходити „Наша доля“, і тепер маємо перед собою її третю книжку. За браком якоїсь спеціальної часописи жіночої, сї збірники служать головною підмогою і заравом — зеркалом сього руху і тим самим заслугують уваги. Правда, рух сей на Україні австрійській ще дуже слабкий. Фабрична продукція тут дуже незначна, тож жіноча робітничка верства не дає себе знати якимись організаціями. Руська інтелігенція до недавна майже обмежалась сьвященством, де примусова рання женячка забезпечувала переважній більшості дівчат замужество. Отже стимул економічний не давав себе так сильно відчувати, як де инде. Знову загальне розмірне убожество сїєї інтелігенції, журба за хліб насущний і невисокий загальний рівень культурний були причиною, що і стимули вищої категорії — культурні — до жіночої еманципації, осьвіти, ініціативи майже бракували; до сього прилучало ся ще, що й польска суспільність, яка довго служила для Русинів тутешних посередником для культурних ідей, не могла похвалити ся високим рівнем культурним взагалі, спеціально — в справі жіночій стояла дуже не високо, а уряд державний до останніх часів був неприхильним до розширення жіночої осьвіти. Всї сї обставини зложились на те, що в справі жіночої осьвіти і що до рівеня культурних інтересів жіноцтва, становища жінки в суспільности і її житю культурно-громадськїм Україна австрійська вістала ся позаду України російської, особливо такої, якою була вона перед зміцненем всеросійського декаденсу останніх часів. Не диво, що й тепер, не вважаючи на поступ значний, зроблений останніми часами галицькою Україною, жіноча справа стоїть тут ще дуже слабо. Рушають її кілька одиниць, що знаходять ще досить слабе поперегє в ширших кругах жіночої інтелігенції і переважно іронїчні відносини — серед суспільности. Тим більшого признаня варта діяльність згаданих одиниць. Ними аранжувались петиції в справі заснованя гімназій для дівчат і допущеня їх до університетів, тепер вони займають ся організацією охоронок для сільських дітей. Розумієть ся, для успіху потреба більш симпатичних відносин від загалу.

Бідність сил дає себе відчувати і в сій новій книжці „Жіночої бібліотеки“. В ній окрім беллетристики (кілька віршів — перекладів Куліш і пані К., оповідання п. Г. Кулішевої, і уложена в форму беллетристичну оборона охоронок д. Селянського) і літературних заміток про нові явища європейських літератур, вибрані припадково, що з справою жіночою досить слабо звязані, знаходимо три статі і третю замітку. Дві статі з них належать самій редакторці. У вступній статі: Стремління жіночого руху (с. 1—16) подає вона огляд жіночої справи в Австрії: справи приуцнення жінок до університетських студій в Угорщині і Австрії, петиції вдів по урядниках, відносини робітниць та робітників віденських; огляд інтересний, але занадто короткий, де зауважено лише кілька моментів. Доповненням до неї служить фейлетон редакторки, де між иньшим подано дещо про справу руського жіноцтва в Галичині; шан. авторка подає тут коротесенькі відомости про жіночі товариства в Галичині (с. 131—2) і характеризує відносини до жіночої справи руської інтелігенції: констатуєть ся слабкість жіночого руху і неприхильність до нього; знову були б пожаданими звістки ширші і більш детальні. Д. А. Перль в статі „Про рух жіночий“ (с. 16—30) дає коротенький огляд розвою жіночої праці і рівноправности в цілїм світі. На останку д. А. Попп коротенько (с. 63—6) говорить про організацію віденських робітниць. Крім того подано 3 пісні з Галичини що до становища жінки в родині, а в кінці книжки додано відозву в справі засновування охоронок.

Шан. редакторка добре розуміла потреби сього видавництва; в своїм фейлетоні, згадуючи про поставлені одним критиком жадання, аби жіноча часопись подавала докладні відомости про становище жінок в різних суспільностях і статистичні викази затруднених жінок та їх праць для суспільности, вона сі жадання звертає на адресу чоловіків, що з такою свідомістю своєї культурної переваги споглядають на проби жіночі — дійти більшої освіти і вищого культурно-громадського становища, і висловляє гіркий докір, що щелрі на критику, не схотіли вони, не вважаючи на заклики, взяти участь в сїм видавництві, а на закінченне боронить ся від підозрінь про викликування „полового антагонізму“. Все се виглядає дуже сумно. Жіночий рух не може бути неприємним культурній верстві; не кажучи про вимоги справедливости і гуманности — істнованне в суспільности некультурних елементів вяже змагання верств культурнійших, особливо коли сі верстви так тісно повязані в життю, і більш сильна і культурна верства і тут як і скрізь повинна б прийти на поміч та допомгти вийти на битий шлях, коли уважає її теперішнє простованне манівцями.

М. Грушевський.